

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ)
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка**

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

**Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(м. Полтава, 7 червня 2018 року)

**Полтава
ПУЕТ
2018**

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12
Т65

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

О. О. Кульчий, к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Т65 **Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні:** освітній вимір : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 7 червня 2018 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 206 с.

У збірнику містяться матеріали наукових праць учених, студентів вищих навчальних закладів, присвячені відродженню приватного права в Україні в загальнотеоретичному, галузевому (цивільстичному) та педагогічному вимірах цього процесу.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, науковців, державних службовців та фахівців гуманітарного профілю.

**УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12**

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРИВАТНЕ ПРАВО В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ

Гладкий С. О. Саморефлексія як методологічний принцип сучасного наукового пізнання	7
Озерський І. В. Процедура долучення психологічних знань до матеріалів справи у цивільному судочинстві для відшкодування моральної шкоди	11
Геєць І. В. Юридичні процедури і реалізація прав людини	15
Селіхов Д. А. Сільськогосподарський кредит в системі земського самоврядування (на прикладі Полтавської губернії ХІХ – ХХ ст.)	19
Сало В. А., Піднебесна Ю. Ю. Правова регламентація шлюбно-сімейних відносин в період Гетьманщини	22
Сало В. А. Поняття аргументу як складової юридичної аргументації	25
Зідрашко О. С. Теоретико-методологічні засади внутрішньої диференціації публічної служби	28
Юрченко Р. Ю. Правовий звичай як джерело цивільного права, звичай ділового обороту	31
Кальян О. С. Особливості нормативної регламентації принципу верховенства права за цивільним процесуальним законодавством України	33

СЕКЦІЯ 2. РОЗВИТОК ПРИВАТНОГО ПРАВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ГАЛУЗЕВИЙ (ЦИВІЛІСТИЧНИЙ) РАКУРС

Деревянко Б. В. Щодо перспектив розвитку кооперації в Україні	36
Стрілець В. В. Шлюб як покарання за правом США	39
Кульчій О. О. Вплив GDPR на регулювання відносин щодо персональних даних за участю вітчизняних фізичних та юридичних осіб	41
Боберська К. Г. Проблеми лексикологічного застосування терміну «право на зайняття підприємницькою діяльністю» в Україні та країнах Західної Європи	44
Караулов О. О. Правовий статус криптовалют в Україні та відносин, що виникають у результаті їх використання	49
Бороденко А. О. Теорія та практика визнання недійсності правочинів	52

народжувалися діти, тоді усиновлений одержував 1/3 частину майна усиновителя, а решту спадкували рідні діти усиновителя [3, с. 156].

Отже, шлюбно-сімейне право періоду Гетьманщини досягло високого рівня, врегульовуючи відносини подружжя, батьків і дітей, опікунів, усиновителів та усиновлених та ін. Регламентація цієї сфери суспільного життя в ті часи засвідчує розвинений характер шлюбно-сімейного права Гетьманщини в другій половині XVII – першій половині XVIII ст. Вивчення сімейного права Гетьманщини другої половини XVII – першої половини XVIII ст. сприяє розумінню походження і сутності правових засад та інститутів сучасного сімейного права України.

Список використаних джерел:

1. Бойко І. Й. Правове регулювання цивільних відносин в Україні (IX–XX ст.): [навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів] / І. Й. Бойко. – К.: Атіка, 2013. – 348 с.
2. Історія держави і права України: підручник / Гончаренко В. Д., Єрмолаєв В. М., Рум'янець В. О. [та ін.]; за ред. В. Д. Гончаренка. – Х.: Право, 2013. – 704 с.
3. Кистяковський А. Ф. Дослідження «Прав, за якими судиться малоросійський народ» / А. Ф. Кистяковський. – К.: Університетська типографія, 1879. – 276 с.
4. Кульчицький В. С. Кодифікація права на Україні у XVIII столітті / В. С. Кульчицький. – Л., 1958. – 409 с.
5. Права, за якими судиться малоросійський народ 1743 р. / Національна Академія наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – К.: Глобус, 1997. – 547 с.
6. Яковлів А. Український кодекс 1743 р. «Права, по которым судится малоросийский народ». Його історія, джерела та системний виклад змісту. – Мюнхен, 1949. – С.136.

ПОНЯТТЯ АРГУМЕНТУ ЯК СКЛАДОВОЇ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ

Сало В. А.,
кафедра правознавства, ПУЕТ

Нагромадження юридичних конструкцій, відсутність належної аргументації здійснює негативний вплив на умотивованість судових рішень, дієвість захисних промов адвоката, якість роботи прокурора, характер юридичного письма тощо.

Недарма до сучасного юриста висуваються високі вимоги: володіння комунікативними навичками, ораторськими здібностями, вміння критично і логічно мислити тощо. Успішний правник має чітко формулювати і обґрунтовувати свої думки, грамотно будувати власну позицію, вміти об'єктивно і ґрунтовно аналізувати аргументи, які використовують його опоненти, переконувати їх та арбітрів у суперечці тощо [4, с. 269].

На жаль, у наш час люди перестали прислухатися один до одного, інтелектуальний диспут найчастіше перетворюється на сварку, лайку. Для того, щоб уникнути безпідставних спорів, потрібно звернутися до теорії аргументації.

Рациональність дискусії залежить від того, чи задовольняє процедура обговорення формальним і матеріальним критеріям прийнятності, в цьому контексті юридична аргументація є формою раціональної комунікації.

Здавалося б, зазначена проблематика давно досліджена у філософії, логіці, риториці чи, принаймні у теорії соціальної комунікації. Навпаки, сьогодні теорія аргументації – тема, що відкривається для національної науки з нового боку, є ніби «свіжим ковтком повітря», що особливо помітно в юриспруденції.

Юридична аргументація є неупередженим процесом логічного і мовного доведення тієї чи іншої думки з використанням характерних елементів – тези, аргументу, форми, і яка має на меті досягнення правового результату. Наведене визначення вказує на основні елементи юридичної аргументації, серед яких: теза (твердження, гіпотеза, концепція), аргумент (доказ), форма (демонстрація, схема).

Істинність тези – результат істинних і правильно пов'язаних з нею аргументів. Якщо аргументи (засновки) істинні й висновок (теза) логічно випливає з них, то висновок буде істинним (теза доведена) [4, с. 269]. Хоча на переконання людей можуть впливати також їх емоції, настрої, почуття, схильності і навіть упередження, все ж найбільш переконливими є, безсумнівно, аргументи (доводи, докази), що спираються перш за все на розум і факти.

Аргумент (з лат. *argumentum* – основа доведення, доказ) – це вихідне теоретичне чи фактичне положення (судження), за допомогою якого обґрунтовується теза (положення, яке необхідно обґрунтувати). Аргумент не потребує доведення, він є підставою доведення, істинним положенням (судженням) про будь-що.

Термін «доказ» в юридичній літературі використовується на позначення фактичних відомостей – головного виду аргументів у суді, якими є свідчення свідків, потерпілих, підозрюваних, обвинувачених, речові докази, висновки експертів, протоколи слідчих дій, інші документи тощо. Все це іменується в суді доказами [4, с. 269]. Докази

в юридичні аргументації виходять за рамки традиційного розуміння цього поняття, адже вони є допоміжними інструментами для самого аргументу.

Види аргументів дослідники виділяють різні: моральні, юридичні, соціальні, аргументи про сподівання. Провідним для теорії юридичної аргументації вважаємо аргументи юридичні – норми, нормативно-правові приписи, принципи права, правові дефініції, аксіоми, правова доктрина, теорії, концепції, усталені правила, створені юридичною практикою [1, с. 22]. Ю. Циппеліус зазначає про аргументи, які впливають з мети закону, з контексту, справедливості тощо [3].

Логічно структурований аргумент має бути заздалегідь підготовленим, обережно організованим та ефектно представленим. Аргумент може підкріплюватися поглядами інших людей або базуватися на не підтримуваних думках. Однією з важливих умов вибору аргументів також є їх чіткість і точність, лаконічність.

Стародавні греки одними з перших почали аналізувати причини, чому одні промови переконують слухачів, а інші – ні. В результаті вони прийшли до висновку, що переконливість промови залежить від обґрунтованості, надійності і достовірності тих аргументів або доказів, на які оратор спирається в своїх міркуваннях; від способу зв'язку аргументів умовиводом або висновком, тобто від логічних правил побудови міркувань [2].

Основним засобом аргументації Арістотель вважав доказові міркування, оскільки при істинних аргументах вони призводять до логічно необхідних, достовірних висновків.

Для доведення певної тези можна скористатися довільною, проте заздалегідь визначеною для себе кількістю аргументів. Знання з логіки допомагають вибрати ті положення, які за формою можуть слугувати аргументами. Основою доведення можуть бути: судження про факти; аксіоми; визначення; норми, положення законодавства; встановлені наукою закони і принципи; раніше доведені положення. Ці форми аргументів різною мірою застосовуються в різних ділянках науки і практики, зокрема судження про норми – в юриспруденції та психології [4, с. 266].

Тобто аргументація не обмежується лише логічними міркуваннями, вона має спиратися на емоції, почуття аудиторії. Саме тому в теорії юридичної аргументації склалися три підходи щодо її аналізу: логічний, риторичний, діалектичний. Для аргументації, спростування чи диспуту, роботи з гіпотезами необхідні рівною мірою і логічна строгість, і психологічна переконливість. При цьому аргументи мають відповідати певним критеріям їх побудови.

Список використаних інформаційних джерел:

1. Луць Л. Аргументация и судебные правовые позиции / Л.А. Луць // Юридическая техника. – 2013. – № 7. – С. 19-22.
2. Рузавин Г.И. Логика и аргументация: Учебн. пособие для вузов. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 351 с. – Режим доступу: <https://chairoflogicphiloscult.files.wordpress.com/2013/02/d180d183d0b7d0b0d0b2d0b8d0bd-d0b3-d0bbd0bed0b3d0b8d0bad0b0-d0b8-d0b0d180d0b3d183d0bcd0b5d0bdd182d0b0d186d0b8d18f.pdf>.
3. Циппеліус Р. Юридична методологія / Р. Циппеліус. – К. : Реферат, 2004. – 176 с.
4. Чорнобай О. Доведення (доказ) і спростування як види аргументації [Електронний ресурс] / О. Чорнобай // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2016. – № 855. – С. 264-273. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_43.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Зідрашко О. С.,

студент спеціальності 081 Право, ПУЕТ

Суспільна вимога щодо зміни системи влади спонукала до того, що у Коаліційну угоду у Верховній Раді України VIII-ого скликання, Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», схвалену Президентом України, Стратегію реформування державного управління, затверджену Кабінетом Міністрів України, а також інші стратегічні акти і документи співпраці між Україною та Європейським Союзом були закладені завдання стосовно розробки та втілення у життя комплексної адміністративної реформи. Цими завданнями передбачається здійснення реформи формування та організації діяльності Уряду, міністерств, інших органів виконавчої влади, реформи державної служби, адміністративної процедури, запровадження електронного урядування та вирішення багатьох інших пов'язаних із ними питань.

Подальший розвиток і вдосконалення законодавства про публічну службу дозволяє вирішити, зокрема питання виключно конкурсного добору на усі посади державної служби; чіткого відмежування від посад державної служби інших типів посад (політичних, патронатних тощо); встановлення обмежень політичної діяльності для державних

Наукове видання

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

**Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(м. Полтава, 7 червня 2018 року)

Головний редактор *М. П. Гречук*

Оригінал-макет надано кафедрою правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

*Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 12,9.
Тираж 150 пр. Зам. № 063/562.*

*Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81*

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.*